

Методика за провеждане на Национално преброяване на белия щъркел в България

Обхват на проучването

Проучването обхваща гнездящата популация на вида и се реализира на територията на цялата страна през 2014 и 2015 г.

Посещения на пробните площадки и времеви интервал за отчитане на птиците

Най-подходящия период за отчитане е от **втората половина на месец юни**, до началото на **юли**, когато малките са отраснали и са добре видими в гнездата. В зависимост от годишните особености на размножаването на вида проучването може да продължи до средата на месец Юли, но само в случаите че размножаването закъснява. Отчитането през този период ще позволи регистриране на активните гнезда и гнездовия успех, които да послужат за индикатор за състоянието на популацията в конкретното населено място, община или защитената зона и от там за техните местообитания. Данни за местоположение на гнезда могат да се събират и през цялата година, но всяко гнездо следва да бъде посетено минимум веднъж в указания период.

Отчитане на гнездата и птиците

Отчитат се брой гнезда, брой заети гнезда, размножаващи се двойки, брой на младите (нулевогодишни) индивиди, наблюдавани в гнездата.

Наличието на данни от националните преброявания на белия щъркел през 1994/95г. и 2004/05г. ще позволят оценка на тенденциите и промените на база изходни данни за вида и численост на гнездовите двойки и гнездовия успех преди обявяването на защитената зона и настъпилите промени в земеползването след 2007г.

Отчитане позицията

За всяко едно идентифицирано гнездо се снемат точни GPS координати. За всяко гнездо се снемат характеристики подробно разписани в полевия формуляр за събиране на информацията.

Заплахи и лимитиращи фактори

Всяка заплаха / лимитиращ фактор която е констатирана при реализиране на теренното проучване следва да бъде коректно записана.

Необходима екипировка за реализиране на проучването

За реализиране на проучването всеки полеви експерт (изследовател), следва да разполага със следното минимално оборудване:

- ✓ Бинокъл (8 x 30; 10x50; 10x56; 10x42) или с други сходни характеристики;
- ✓ GPS приемник, поддържащ и имащ в наличност цифрова карта за работа на терен.
- ✓ Полеви формуляри за работа на терен;
- ✓ Указания за работа на терен;

Полеви формуляри

С оглед ефективното събиране, обобщаване и анализиране на информацията, всички данни събирани в хода на теренните проучвания следва да бъдат записвани в полевите формуляри. Попълват се всички полета на полевия формуляр. Допуска се непопълване само на полета, за които не е констатирана информация. Достоверността на информацията се потвърждава от изследователя чрез собственоръчно поставен подпис на съответното място от полевия формуляр.

За всяко гнездо задължително се записват неговите географски координати, по възможност име и номер на улицата в населено място и се прави снимка.

След приключване на теренната работа, полевите формуляри се изпращат сканирани до ИАОС.

Указания за работа на терен

1. Посещават се всички населени места в съответната община или пробна площадка, за която екипът отговаря.
2. Преброяват се всички гнезда, обикаляйки даденото населено място с автомобил. При пристигане в селата, най-напред се установява връзка с кмета, както и поне с трима местни жители за получаване на информация за уточняване за местонахождението и числеността на гнездата.
3. В големите села (над 500 жители) е необходимо да се говори с повече хора, като се стремим да говорим с някого в всеки край/район/махала на селото. Обикновено хората знаят гнездата разположени в тяхната махала/район. Разпитва се и за гнезда извън населеното място. Ако се получи информация за такива те също се посещават.
4. При контактите с местните хора задължително се обяснява за Преброяването и неговата цел – установяване на състоянието и опазване на белия щъркел в Европа.
5. Ако релефът позволява (наличие на хълм,), се оглежда селото с бинокъл с цел откриване на гнездата.
6. При преброяване в градове се установява връзка с еколога на общината, който е вероятно да има данни за местоположението на гнездата. Посещават се всички квартали, като се говори с местни жители във всеки квартал, подобно на подхода в селата.
7. След като екипът пристигне до мястото с гнездо на бял щъркел, внимателно се попълва полевия формуляр. Попълват се всички данни - субстрат е гнездото (дърво, стълб и т.н.), дали е безопасно (повдигнато на платформа), колко малки има в гнездото и т.н. Малките се различават от възрастните по цвета на клюна при тях той е кафеникав, докато при възрастните е червен.
8. Задължително се вземат координатите на гнездата посредством GPS устройство и се записват в полевия формуляр.

Основни правила за попълване на полевия формуляр

1. Всички данни се попълват във един стандартен формуляр.
2. Полевия формуляр задължително се попълва при полеви условия;
3. За всяко гнездо се попълва отделен формуляр;

4. Всеки използван GPS предварително се кодира, като се използва ID-то на приемника + главните 3 букви на изследвателя и номера на командировката (123141254_GSP_1), след експортване на данните от приемника файла се наименува с посочения начин;
5. Всяко гнездо се фотографира задължително, като името на снимката се образува на база уникалния номер на снимката + главните 3 букви на изследвателя и номера на командировката (DSC10003_GSP_1)
6. Полевия екип се състои задължително от минимум двама експерти;